

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **I.I.**, so sídlom X. zastúpeného JUDr. K. K., advokátom, Advokátska kancelária K., s. r. o., V., IČO: X., proti žalovanému **I.**, s. r. o., so sídlom O., IČO: X., zastúpeného JUDr. P. P., advokátom, O., **o zaplatenie zmenkovej sumy 1.194.981,08 Eur (36.000.000,-- Sk) s príslušenstvom**, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 6. júla 2010, č. k. 7 Cb/65/2004-722, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 6. júla 2010, č. k. 7 Cb/65/2004-722 **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave uznesením zo 6. júla 2010, č. k. 7 Cb/65/2004-722 pripustil, aby do konania na miesto doterajšieho žalobcu I.I., X., vstúpil nový účastník T.T..

Z odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave vyplýva, že návrhom doručeným súdu dňa 10. októbra 2003 sa žalobca domáhal vydania zmenkového platobného rozkazu, ktorým by žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi zmenkovú istinu 36.000.000,-- Sk so 6%-ným úrokom od 2. júla 2003 až do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 120.000,-- Sk a trovy konania.

Po vydaní zmenového platobného rozkazu a podaní námietok žalovaným, došlo dňa 10. mája 2010 k prevodu vlastnej zmenky vystavenej spoločnosťou I., s. r. o., z pôvodného žalobcu na spoločnosť T.T., čím došlo k hmotnoprávnemu prevedeniu všetkých práv z uvedenej zmenky.

V zmysle § 11 ods. 1 zák. 191/1950 Zb. zmenkový a šekový zákon, každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom). Dôsledky prevodu zmenky indosamentom, sú i v tom, že dochádza k zmene v osobe zmenkového veriteľa, t. j. novým majiteľom zmenky sa stáva indosátor.

Podaním z 11. mája 2010 navrhol žalobca, aby súd pripustil zámenu účastníka na strane žalobcu tak, aby na miesto doterajšieho žalobcu vstúpila ako žalobca spoločnosť T.T., ktorá so svojím vstupom do konania vyslovila súhlas.

Podľa § 92 ods. 2 O. s. p., ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

Podľa odseku 3 súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje.

Nakoľko bolo súdu preukázané, že nastala právna skutočnosť, s ktorou zákon spája prechod práva, súd pripustil zámenu účastníka na strane žalobcu.

Proti tomuto rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal odvolanie žalovaný v zákonom stanovenej lehote a žiadal, aby odvolací súd po preskúmaní odvolania zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že súd zmenu účastníkov na strane žalobcu nepripúšťa.

Podľa názoru žalovaného po 7 rokoch od začatia konania súd pripustil zmenu účastníka na strane žalobcu, a to napriek písomnému nesúhlasu žalovaného vyjadrenom po odročenom pojednávaní dňa 12. mája 2010. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že dňa 10. mája 2010, došlo k prevodu vlastnej zmenky vystavenej spoločnosťou I., s. r. o. indosamentom z pôvodného žalobcu I.I. Na spoločnosť T.T., čo považuje za preukázanú právnu skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv a povinností, o ktorých koná v zmysle § 92 ods. 2, 3 O. s. p.

Originál spornej zmenky sa pritom nachádza v trezore Krajského súdu v Bratislave a je hlavným dôkazom aj v trestnom konaní proti obvinenému R. K. vedenom KRPZ Úradom justičnej a kriminálnej polície v B. pod ČVS: KRP – X./OEK – B. – 2005 Dn. Žalovaný v konaní o. i. namietal, že sporná vlastná zmenka, ktorú žalobca predložil súdu, je antidatovaný duplikát, ktorého vystavenie zmenkový a šekový zákon pri vlastnej zmenke nepripúšťa, čo bolo preukázané aj listinnými dôkazmi – stanoviskom vydavateľa zmenkových tlačív Š. zo dňa 15. januára 2004 a zápisnicami z výsluchu svedkov R. K. a R. B. v trestnom konaní (v spise). Zničením pôvodnej zmenky z hľadiska hmotného práva došlo k zániku zmenkového záväzku, teda žalovaná náhradná zmenka je nulitná – neobsahuje žiadne práva ani povinnosti.

Súd v rámci koncentračnej zásady neprihliadol na túto námietku žalovaného z dôvodu, že bola vznesená po uplynutí zákonnej 3-dňovej lehoty na podanie námietok proti ZPR. V prípade indosácie náhradnej zmenky však nastáva nová právna situácia, keďže v zmysle zmenkového a šekového zákona je obsah práv indosatára závislý na obsahu zmenky a nie na obsahu práv indosanta – indosant totiž prevádza všetky práva zo zmenky a nie všetky svoje práva. Podľa nášho názoru nový majiteľ zmenky nemôže uplatniť toto procesné právo (neprihliadnutie na hmotnoprávnu námietku vznesenú po lehote), ktoré mal proti žalovanému indosant – pôvodný žalobca.

Pre žalovaného je preto nepochopiteľné, že súd 2 dni pred vytýčeným pojednávaním dňa 10. mája 2010 umožnil fyzicky zasahovať do spornej zmenky konateľovi žalobcu R. B., ktorý sa počas 7 rokov od začatia konania napriek opakovaným predvolaniam ani raz nedostavil na pojednávanie pred súdom a doteraz nebol vo veci vypočutý.

Právnomu zástupcovi žalovaného bolo umožnené vidieť originál spornej zmenky po zásahu R. B.. Keďže v zmysle uznesenia súdu indosantom spornej zmenky mal byť žalobca I.I., na platný a účinný prevod zmenky indosamentom by postačovalo na rube zmenky uviesť obchodné meno (názov) právnickej osoby a podpis osoby oprávnenej konať v jej mene. Na rube zmenky je rukou napísaný len nasledovný text: Na rad T.T. . . .

Nečitateľný podpis

Z uvedeného je zrejmé, že k platnému a účinnému prevodu zmenky indosamentom nemohlo dôjsť, keďže indosament zmenky nevykonal žalobca – právnická osoba, ale zásah

do zmenky urobila fyzická osoba, ktorá nebola majiteľom spornej zmenky (pravdepodobne R. B.).

K podanému odvolaniu sa vyjadril žalobca podaním, ktoré bolo na Krajský súd v Bratislave osobne podané dňa 14. septembra 2010. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 6. júla 2010, č. k. 7 Cb/65/2004-722 potvrdil.

Žalobca uviedol, že nesúhlasí s dôvodmi podaného odvolania zo strany žalovaného, v plnom rozsahu sa stotožňuje s napadnutým uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 6. júla 2010, sp. zn. 7 Cb/65/2004-722 a považuje toto uznesenie za vecne správne.

Žalobca má za to, že v predmetnom konaní došlo k platnému a účinnému prevodu vlastnej zmenky vystavenej žalovaným, čím došlo v súlade s § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) k hmotnoprávnemu prevedeniu všetkých práv z uvedenej zmenky zo žalobcu ako pôvodného majiteľa zmenky na spoločnosť T. a zároveň tým nastala zmena v osobe zmenkového veriteľa. Podľa § 92 ods. 2 O. s. p. „Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.“

Uvedeným prevodom zmenky preto nastala podľa žalobcu právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv a povinností, o ktorých sa koná v zmysle citovaného ustanovenia O. s. p. a v dôsledku toho by malo dôjsť k zmene účastníka konania na strane žalobcu.

Argumenty žalovaného spochybňujúce platnosť a účinnosť prevodu spornej zmenky, považuje žalobca za nepodložené. V zmysle ust. § 11 ods. 1 „Každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).“ Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že rubopisom možno zásadne prevádzať každú zmenku a toto právo nemožno majiteľovi zmenky žiadnym spôsobom odňať. Ak by teda Krajský súd v Bratislave, v trezore ktorého sa sporná zmenka v súčasnosti nachádza, neumožnil žalobcovi previesť ju na tretiu

osobu (hoci aj dva dni pred vytýčeným pojednávaním), išlo by zjavne o konanie v rozpore so zákonom.

Podľa ust. § 13 ods. 1 ZZŠ „Indosament treba napísať na zmenku alebo na list s ňou spojený (prívesok). Musí ho podpísať indosant (kto zmenku rubopisom prevádza).“ Z uvedeného vyplýva, že minimálnou náležitosťou platného a účinného indosamentu je podpis indosanta, teda toho, kto zmenku prevádza. Táto náležitosť bola v tomto prípade nepochybne splnená, nakoľko indosantom bola právnická osoba – spoločnosť I.I. – za ktorú indosament podpísal jej konateľ p. R. B., ktorého totožnosť si overila aj pracovníčka súdu prítomná dňa 10. mája 2010 pri prevode tejto zmenky. Na základe uvedeného preto žalobca spochybňuje argumentáciu žalovaného, ktorý tvrdí, že indosament zmenky nevykonal žalobca – právnická osoba, ale zásah do zmenky urobila fyzická osoba, ktorá nebola majiteľom spornej zmenky.

Zároveň žalobca považuje za irelevantné tvrdenie žalovaného, že súd pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu aj napriek jeho písomného nesúhlasu vyjadrenom na odročenom pojednávaní dňa 12. mája 2010, nakoľko podľa ust. § 92 ods. 3 „Súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu, alebo toho kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

Z obsahu spisu je zrejmé, že návrhom doručeným súdu dňa 10. októbra 2003 sa žalobca domáhal vydania zmenkového platobného rozkazu, ktorým by žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi zmenkovú istinu 36.000.000,-- Sk so 6%-ným úrokom od 2. júla 2003 až do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 120.000,-- Sk a trovy konania.

Po vydaní zmenového platobného rozkazu a podaní námietok žalovaným, došlo dňa 10. mája 2010 k prevodu vlastnej zmenky vystavenej spoločnosťou I., s. r. o., z pôvodného

žalobcu na spoločnosť T.T., čím došlo k hmotnoprávnemu prevedeniu všetkých práv z uvedenej zmenky.

Podaním z 11. mája 2010 navrhol žalobca, aby súd pripustil zámenu účastníka na strane žalobcu tak, aby na miesto doterajšieho žalobcu vstúpila ako žalobca spoločnosť T.T., ktorá so svojím vstupom do konania vyslovila súhlas.

Z obsahu odvolania vyplynulo, že žalovaný voči uzneseniu súdu prvého stupňa o návrhu na zámenu účastníkov namietal, že súd prvého stupňa pripustil zmenu účastníka na strane žalobcu po 7 rokoch od začatia konania, a to napriek písomnému nesúhlasu žalovaného vyjadrenom po odročenom pojednávaní dňa 12. mája 2010. Ďalej žalovaný namietal, že k platnému a účinnému prevodu zmenky indosamentom nemohlo dôjsť, keďže indosament zmenky nevykonal žalobca – právnická osoba, ale zásah do zmenky urobila fyzická osoba, ktorá nebola majiteľom spornej zmenky (pravdepodobne R. B.). Z obsahu odvolania vyplýva, že ide o odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. h/ O. s. p.

Odvolací súd je toho názoru, že tento odvolací dôvod nie je daný.

Podľa ustanovenia § 92 ods. 2 O. s. p., ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

Podľa ustanovenia § 92 ods. 3 O. s. p., súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. v znení neskorších predpisov, každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. v znení neskorších predpisov, indosament treba napísať na zmenku alebo na list s ňou spojený (prívesok). Musí ho podpísať indosant (kto zmenku rubopisom prevádza).

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. v znení neskorších predpisov, indosamentom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky.

V zmysle citovaných ustanovení, návrhom zo dňa 10. mája 2010, ktorý bol na Krajský súd v Bratislave osobne podaný dňa 11. mája 2010 žalobca navrhol, aby súd pripustil zámenu účastníka na strane žalobcu, tak aby na miesto doterajšieho žalobcu vstúpila spoločnosť T.T., ktorá so svojim vstupom do konania vyslovila súhlas.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný voči uzneseniu súdu prvého stupňa o návrhu na zámenu účastníkov namietol, že k platnému a účinnému prevodu zmenky indosamentom nemohlo dôjsť, keďže indosament zmenky nevykonal žalobca – právnická osoba, ale zásah do zmenky urobila fyzická osoba, ktorá nebola majiteľom spornej zmenky (pravdepodobne R. B.).

Pokiaľ odvolateľ namieta, že súd prvého stupňa pripustil zmenu účastníka na strane žalobcu po 7 rokoch od začatia konania, a to napriek písomnému nesúhlasu žalovaného vyjadrenom po odročenom pojednávaní dňa 12. mája 2010, rozhodol tak na základe právnej skutočnosti, s ktorou zákon spája prechod práv v zmysle ustanovenia § 92 ods. 2 a 3, ktoré umožňujú zámenu účastníkov konania, a to v závislosti od hmotnoprávnych zmien, ku ktorým došlo po začatí súdneho konania. Nie je pritom rozhodujúce, či k týmto zmenám došlo v konaní, ktoré začalo na základe návrhu alebo na základe rozhodnutia súdu. Predpokladom takejto zámeny je:

- návrh na zámenu účastníkov bol podaný navrhovateľom alebo tým, na koho práva a povinnosti o ktorých sa koná prešli alebo boli prevedené,
- k hmotnoprávnym zmenám (k prechodu alebo prevodu) došlo po podaní návrhu na začatie konania,
- navrhovateľ zámeny preukáže, že po začatí konania došlo k prechodu alebo prevodu práv a povinností,
- osoba, ktorá má vstúpiť do konania na strane navrhovateľa so zámenou súhlasí,
- rozhodnutie súdu, ktorým vyhovie návrhu na zmenu.

Z uvedeného vyplýva, že aj v tomto prípade sa presadzuje dispozičná zásada a zámena účastníkov, je možná iba na základe návrhu navrhovateľa a osoby, ktorá má namiesto navrhovateľa do konania vstúpiť.

V týchto súvislostiach sa treba zmieniť o vzťahu hmotnoprávnej a procesnoprávnej sukcesii. Z ustanovenia § 92 ods. 3, veta prvá, vyplýva, že súd rozhodujúci o súhlase so zámenou musí posúdiť, či navrhovateľ preukázal hmotnoprávny prechod alebo prevod práv alebo povinností. Hoci ustanovenie § 92 ods. 3, prvá veta, by mohlo nasvedčovať tomu, že tento prevod alebo prechod musí byť preukázaný nad všetky pochybnosti; pre tieto účely stačí, ak je v konaní preukázané, že nastala (formálno-právna) skutočnosť, ktorá môže mať za následok prechod alebo prevod práv alebo povinností bez toho, aby súd v tomto štádiu hodnotil, či sú inak naplnené predpoklady pre takéto právne nástupníctvo z pohľadu hmotnoprávnej právnej úpravy. V danom štádiu konania súd ani spravidla nemôže otázku právneho nástupníctva komplexne hodnotiť a nie je úlohou súdu, aby otázku rozhodnutia vo veci samej riešil ako otázku predbežnú, iba pre účely rozhodnutia podľa § 92.

Zmenka je cenný papier, prevoditeľný rubopisom, s ktorým sú späté práva zmenečného veriteľa na zaplatenie peňažnej pohľadávky v ňom uvedenej.

Rubopis (indosament) je osobitným zmenkovo-právnym prostriedkom prevádzania práv zo zmenky, ktorým v zásade možno prevádzať každú zmenku, okrem rektazmenky t. j. zmenky obsahujúcej doložku „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že súd prvého stupňa rozhodol právne a vecne správne, keď pripustil, aby do konania na miesto doterajšieho žalobcu I.I., X., vstúpil nový účastník T.T.. Preto napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave v zmysle ustanovenia § 219 O. s. p. potvrdil, keďže toto je vo výroku vecne správne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 28. októbra 2010

JUDr. Anna M a r k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková